

הלכות עבודה זרה פרק יב

פרק יב

איסורים משום התדמות לעובדי ע"ז

הקפת פאת הראש

א.

אין מגלחין פאתי הראש כמו שהיו עושין עובדי עבודה זרה וכמריהן, שנאמר "לא תקיפו פאת ראשכם" (ויקרא י"ט:כ"ז).
וחייב על כל פאה ופאה, לפיכך המגלח שני צדעיו, אפילו בבת אחת והתראה אחת - לוקה שתיים:

ב.

אחד המגלח הפאות בלבד ומניח שער כל הראש, ואחד המגלח כל הראש כאחד, הואיל וגילח הפאות לוקה.
במה דברים אמורים, באיש המגלח, אבל האיש המתגלח אינו לוקה, אלא אם כן סייע למגלח.
והמגלח את הקטן לוקה:

האשה שגילחה פאת ראש האיש, או שנתגלחה - פטורה, שנאמר "לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך" (ויקרא י"ט:כ"ז) - כל שישנו בבל תשחית ישנו בבל תקיף, ואשה אינה בבל תשחית, לפי שאין לה זקן. לפיכך העבדים, הואיל ויש להן זקן, אסורין בהקפה:

כל מצות לא תעשה שבתורה - אחד אנשים ואחד נשים חייבין, חוץ מבל תקיף, ובל תשחית, ובל ייטמא כהן למתים. וכל מצות עשה שהיא מזמן לזמן ואינה תדירה - נשים פטורות, חוץ מקידוש היום, ואכילת מצה בלילי הפסח, ואכילת הפסח, ושחיטתו, והקהל, ושמחה, שהנשים חייבות:

טומטום ואנדרגינס - הריהן ספק, נותנין עליהן חומרי האיש וחומרי האשה בכל מקום, וחייבין בכל, ואם עברו אינן לוקין:

אף על פי שהאשה מותרת לגלח פאת ראשה, הרי היא אסורה לגלח פאת ראש הזכר, ואפילו קטן אסור לה לגלח לו.

ופאה זו שמניחים בצדע לא נתנו בה חכמים שיעור, ושמענו מזקנינו שאינו מניח פחות מארבעים שערות. ומותר ללקוט הפאות במספרים, לא נאסר אלא השחתה של תער:

ח.

דרך כומרי עבודה זרה היה להשחית זקנם, לפיכך אסרה תורה להשחית הזקן.

וחמש פאות יש בו- לחי העליון ולחי התחתון מימין, ולחי העליון ולחי התחתון משמאל, ושיבולת הזקן.

ולוקה על כל פאה ופאה, ואם נטלו כולו כאחת לוקה חמש:

ט.

ואינו חייב עד שיגלחנו בתער, שנאמר "ולא תשחית את פאת זקנך" (ויקרא י"ט:כ"ז) - גילוח שיש בו השחתה.

לפיכך אם גילח זקנו במספרים - פטור.

ואין המתגלח לוקה עד שיסייע.

ואשה מותרת להשחית זקנה אם היה לה שער זקן,

ואם השחיתה זקן האיש - פטורה:

י.

השפם מותר לגלחו בתער, והוא השיער שעל גב השפה העליונה.

וכן השיער המדולדל מן השפה התחתונה.

ואף על פי שהוא מותר - לא נהגו ישראל להשחיתו, אלא לגלח קצתו עד שלא יעכב אכילה ושתייה:

יא.

העברת השער משאר הגוף, כגון בית השחי ובית הערוה - אינו אסור מן התורה אלא מדברי סופרים, והמעבירו מכין אותו מכת מרדות. במה דברים אמורים, במקום שאין מעבירין אותו אלא נשים, כדי שלא יתקין עצמו תיקון נשים, אבל במקום שמעבירין השיער האנשים, אם העביר אין מכין אותו. ומותר להעביר שער שאר איברים במספרים בכל מקום:

יב.

לא תעדה אשה עדי האיש, כגון שתשים בראשה מצנפת או כובע, או שתלבש שריין וכיוצא בו, או שתגלח ראשה כאיש. ולא יעדה איש עדי אשה - כגון שילבש בגדים צבעונין וחלי זהב במקום שאין לובשין אותן הכלים ואין משימים אותו החלי אלא נשים, הכל כמנהג המדינה:

יג.

איש שעדה עדי אשה, ואשה שעדת עדי איש - לוקים. המלקט שערות לבנות מתוך השחורות מראשו או מזקנו, משילקט שעה אחת לוקה, מפני שעדה עדי אשה. וכן, אם צבע שער שחור, משיצבע שעה לבנה אחת לוקה:

יד.

טומטום ואנדרגינס - אינו עוטף כאשה, ולא מגלח ראשו כאיש, ואם עשה כן אינו לוקה:

טו.

כתובת קעקע האמורה בתורה הוא שישרט על בשרו, וימלא מקום השריטה כוחל או דיו או שאר צבעונין הרושמין.

וזה היה מנהג הגויים, שרושמין עצמן לעבודה זרה שלהם, כלומר שהוא עבד מכור לה ומורשם לעבודתה.

ומעת שירשום באחד מדברים הרושמים אחר שישרוט, באי זה מקום מן הגוף, בין איש בין אשה - לוקה:

טז.

כתב ולא רשם בצבע, או שרשם בצבע ולא כתב בשריטה - פטור, עד שיכתוב ויקעקע, שנאמר **"וכתובת קעקע"** וכו' (ויקרא י"ט:כ"ח).

במה דברים אמורים, בכותב, אבל זה שכתבו בבשרו וקעקעו בו, אינו חייב אלא אם סייע, כדי שיעשה מעשה, אבל אם לא עשה כלום אינו לוקה:

שרט לנפש

יז.

השורט שריטה אחת על המת לוקה, שנאמר **"ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם"** וכו' (ויקרא י"ט:כ"ח), אחד ישראלי ואחד כהן.

שרט שריטה אחת על חמישה מתים, או חמש שריטות על מת אחד - לוקה חמש, והוא שהתרו בו על כל אחת ואחת:

יח.

גדידה ושריטה אחת היא.

וכשם שהיו הגויים שורטין בבשרן על מתיהן מפני הצער, כך היו חובלין בעצמן לעבודה זרה, שנאמר "ויתגודדו כמשפטם" (מלכים א' י"ח:כ"ח). גם זה אסרה תורה, שנאמר "לא תתגודדו" (דברים י"ד:א'), אלא שעל המת בין שרט בידו בין שרט בכלי לוקה, ולעבודה זרה בכלי חייב מלקות, בידו פטור:

יט.

ובכלל אזהרה זו שלא יהו שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג במנהג וזה נוהג במנהג אחר, שדבר זה גורם למחלוקת גדולה, וכתוב "לא תתגודדו" (דברים י"ד:א') - לא תעשו אגודות אגודות:

קרח

כ.

הקורח קרחה על המת לוקה, שנאמר "ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (דברים י"ד:א').

אחד ישראל ואחד כהן שקרח על המת אינו לוקה אלא אחת. הקורח ארבע או חמש קרחות על מת אחד - לוקה כמנין הקרחות, והוא שהתרו בו על כל קרחה וקרחה:

כא.

אחד הקורח בידו או בסם. הטביל חמש אצבעותיו בסם, והניחם בחמש מקומות בראשו בבת אחת, הואיל וקרח חמש קרחות, אף על פי שהיא התראה אחת - לוקה חמש, שהרי כולן באין כאחת.

וחייב על כל הראש כבין העינים, שנאמר "לא יקרחו קרחה בראשם" (ויקרא כ"א:ה').

וכמה שיעור הקרחה? כדי שייראה מראשו כגריס פנוי בלא שיער:

קריחה ושריטה

כב.

הקורח ראשו או השורט בבשרו על ביתו שנפל, ועל ספינתו שטבעה בים, פטור,

ואינו לוקה אלא על המת בלבד, או השורט לעבודה זרה:

כג.

הקורח קרחה בראשו של חברו, והשורט שריטה בבשר חברו, והכותב כתובת קעקע בבשרו של חברו, והיה חברו מסייע, בזמן ששניהם מזידין - שניהם לוקין.

אחד שוגג ואחד מזיד, המזיד משניהם לוקה, והשוגג פטור:

ברוך רחמנא דסייען